

Ruoka-alan pienet kasvun polulle

27.1.2023

Elintarvikeala on yksi suurimmista teollisuuden aloista Euroopassa, joten sen menestyminen on avainasemassa koko Euroopan talouden ylläpidossa. Alan kehittyminen ja kilpailukyvyn ylläpitiminen on erityisen tärkeää Etelä-Pohjanmaalla, Suomen ruokamaakunnassa, sillä alueella tuotetaan lähes 20 % suomalaisesta ruuasta. Etelä-Pohjanmaan bruttokansantuotteesta elintarviketuotanto kattaa noin 60 %. Alueella ruoka-alan ekosysteemin kehittäminen ilmenee mm. vahvoina aluestrategiapainotuksina sekä merkittävinä investointipanostuksina (Food & Drink Europe, 2021; TEM, 2021).

Elintarvikeala polarisoitunut

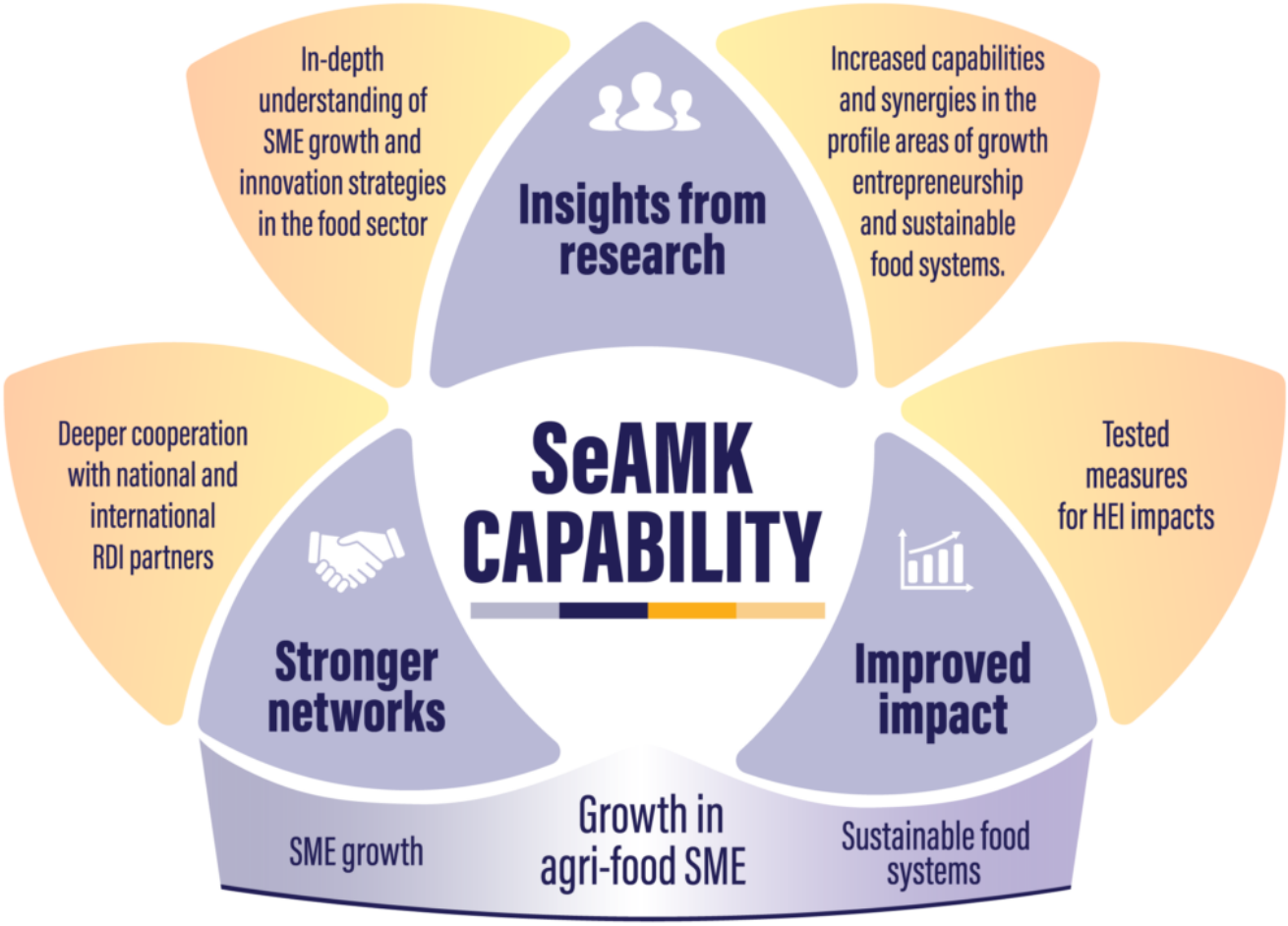
Yksi suurimmista haasteista elintarvikesektorilla on yritysrakenteen vahva polarisoituminen: suurin osa toimialan yrityksistä on pienyrityksiä, ja alaa kehitetään pitkälti muutamien suuryrityksien toimesta. Jatkuvuuden ja alan pitkän aikavälin kehityksen kannalta on elintärkeää, että innovatiiviset, kasvupotentiaalia omaavat pienyritykset löytävät kasvupolkuja menestykseen.

Yrittäjyysstrategian (2022) mukaan tutkimus- ja kehitystoiminta sekä innovaatiot ovat keskeisiä pienten ja keskisuurten yritysten kasvun lähteitä. Alueensa ainoana korkeakouluna SeAMK:lla on kriittinen rooli näiden yritysten kasvun tukemisessa ja ruokamaakunnan markkina-aseman vahvistamisessa. Pienten yritysten kasvu on moniulotteinen ilmiö, johon ruoka-alan ominaispiirteet tuovat vielä oman vivahteensa.

Kasvun tehokkaaseen tukemiseen elintarvikealalla tarvitaan syvällistä ymmärrystä sekä alan dynamiikasta että kasvuyrittäjyyden edellytyksistä. Tätä ymmärrystä pyritään entisestään syventämään tammikuussa 2023 käynnistyneessä FoodCap (Capability building to support growth in agri-food SMEs) -hankkeessa.

FoodCap etsii keinoja elintarvikealan pienten ja keskisuurten yritysten kasvun ja kilpailukyvyn tukemiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama FoodCap vahvistaa SeAMKin asiantuntijaosaamista kahdella painoalueella: kasvuyrittäjyydessä ja kestävissä, turvallisissa ruokajärjestelmissä. Monialainen hanke on samalla hyvä esimerkki eri asiantuntemusalojen yhteistyön syventämisestä (Kuva 1).

Kuva 1. FoodCap-projekti kehittää keinoja edistää ruoka-alan kasvuyrittäjyyttä soveltavaa tutkimusta sekä kansallisia että kansainvälisiä verkostoja hyödyntäen (Kuva: SeAMK, FoodCap-projekti).

Projektissa paneudutaan soveltavan tutkimuksen keinoin ruoka-alan yritysten kasvun taustalla oleviin tekijöihin. Tarkastelun kohteena ovat mm. selkeän kasvustrategian ja onnistuneen innovaatiotoiminnan merkitys kasvun edistäjinä sekä kasvuun liittyvät dynaamiset kyvykkyydet. Lisäksi hankkeessa kehitetään toimintamalli ruoka-alan pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn edistämiseen. Ruoka-alan yritysten jatkuvan elinvoimaisuuden vahvistaminen on tärkeää paitsi alueen talouden myös elintarvikehuollon, ruokaturvan ja -turvallisuuden kannalta.

Panostukset alan yritysten kasvun ymmärtämiseen syventävät SeAMKin osaamista keskeisessä teemassa, mikä mahdollistaa entistä paremman tuen pienille innovatiivisille yrityksille, jotka etsivät kasvun polkuja.

Terhi Junkkari, ETT, yliopettaja, kestävät ruokaratkaisut, SeAMK
Anmari Viljamaa, KTT, tutkijayliopettaja, kasvuyrittäjyys, SeAMK

Lähteet:

Food and Drink Europe. (2021). Data & Trends, EU Food and Drink Industry. https://www.fooddrinkeurope.eu/wp-content/uploads/2021/11/FoodDrinkEurope-Data-Trends-2021-digital.pdf

TEM, Työ- ja elinkeinoministeriö. (2021). Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimus Seinäjoen kaupungin ja valtion välillä 2021–2027. https://tem.fi/documents/1410877/0/Sein%C3%A4joki+sopimus+FINAL.pdf/aa7d42bb-b797-db74-3889-6392c665a7b4/Sein%C3%A4joki+sopimus+FINAL.pdf?t=1615882149298

Yrittäjyysstrategia. (2022). Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:32. Yrittäjyysstrategia https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164095/TEM_2022_32.pdf?sequence=1&isAllowed=y